

Motion till riksdagen 2009/10:So476

av Mats Pertoft (mp)

Tolkningen av LSS-lagen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att tillsätta en utredning för att se över Socialstyrelsens tolkning av LSS-lagen med sikte på att andra former för boendegemenskaper ska kunna skapas än vad som nu anges för de människor som aktivt söker denna form för sitt liv.

Motivering

Funktionshindrade i Sverige idag har i de allra flesta fall ett mycket bra boende och ett unikt starkt lagstöd. Ingen vill ha tillbaka de gamla institutionerna för funktionshindrade där människor isolerades från samhället på livstid. Men i dagens samhälle kan man även vara oerhört isolerad om man bor mitt bland andra människor, med närhet till allt, om man på grund av ett psykiskt handikapp inte utan omfattande stöd och hjälp kan ta del i det omgivande samhället.

LSS och Socialstyrelsen har i sin detaljreglering utgått från en alltför idealiserad bild av att det ska gå att ansluta till samhällslivet på egna villkor om man får bestämda fysiska förutsättningar och anpassad omsorg. Detta stämmer inte med verkligheten, det kan alla som arbetar med LSS-vård intyga. Det räcker inte med ”37 kvm Ikealycka i vitt” som en erfaren föreståndare för ett gruppboende uttryckt sig. Det som är bra för en person behöver inte vara den optimala lösningen för alla.

Vad skulle då behövas? I stället för institutioner för funktionshindrade behövs ”fristäder”, platser där ett samhällsliv anpassat till de boende som är begripligt och möjligt att ansluta till utifrån vars och ens möjligheter och förutsättningar som ökar i en sådan situation.

Det finns sådana platser i andra länder. Ett fint exempel är Vidaråsen Landsby i Norge som skriver så här på sin hemsida:

Fel! Okänt namn på

Rundt 150 mennesker bor, jobber og lever på Vidaråsen. Av disse har drøyt 60 ulike former for det som utenfor landsbyen kalles psykisk utviklingshemming. I landsbyen er de landsbyboere – med meningsfylte jobber, en rekke kulturaktiviteter, ansvar også hjemme i de store familiehuse, og et unikt fellesskap.

Vidaråsen är bara ett exempel, det finns många möjligheter att utforma den sortens fristäder som här menas.

I Socialstyrelsens riktlinjer står det:

För att undvika en institutionell miljö bör en bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade inte vara belägen i nära anslutning till – en annan sådan bostad, eller – andra bostäder som inte är ordinära såsom t.ex. korttidshem eller särskilda boendeformer för äldre. Som regel bör inte heller en bostad med särskild service för vuxna samlokaliseras med lokaler för daglig verksamhet.

Och vidare:

I en gruppboadad bör i regel endast tre till fem personer bo.

Denna snäva syn på hur människor med funktionshinder ska kunna bo förhindrar utvecklingen av en rik variation av möjligheter för de funktionshindrade. Det blir en omvänd diskriminering, där tolkningen av vad som är goda levnadsvillkor tar större hänsyn till fysiska faktorer än i tillräckligt stor utsträckning själsliga faktorer och möjligheter till integration med andra människor.

Jag föreslår därför att riksdagen beslutar att regeringen tillsätter en utredning för att se över Socialstyrelsens tolkning av LSS, med sikte på att andra former för boendegemenskaper ska kunna skapas än vad som nu anges, för de människor som aktivt söker denna form för sitt liv.

Stockholm den 4 oktober 2009

Mats Pertoft (mp)